

Obchody 82. rocznicy pacyfikacji Kitowa

Dnia 20 maja bieżącego roku, odbyły się w Kitowie obchody upamiętniające pacyfikację wsi Kitów w Gminie Sułów. Chociaż tragiczne wydarzenia miały miejsce dokładnie 11 grudnia 1942 r., to ich upamiętnienie w naszej Gminie od zawsze obchodzone jest tradycyjnie w drugi dzień świąt Zesłania Ducha Świętego.

Rys Historyczny

11 grudnia 1942 r.

Koło południa Niemcy – funkcjonariusze SS, policji niemieckiej i koloniści z Nawoza przybyli do wsi Kitów pod pretekstem niedostarczonych kontyngentów rolniczych. Część mieszkańców, szczególnie młodzi mężczyźni, pospiesznie opuściła wieś. Ci, którzy nie mieli na sumieniu zaległych kontyngentów pozostali w domach. Według relacji świadków, Niemcy początkowo zachowywali się spokojnie, zjedli obiad, a jeden z nich ostrzegł sołtysa i jego córkę, nakazując się ukryć. Pod wieczór ich zachowanie zaczęło się zmieniać. Wieś została szczelnie otoczona, a w gospodarstwach rozpoczęły się rewizje. Tych, którzy usiłovali stawiać opór zabijano na miejscu. Po pewnym czasie dowodzący pacyfikacją oficer rozkazał przerwać zabijanie i spędzić całą ludność na łąkę, za Łętownią, nieopodal wsi. Osoby niezdolne do poruszania się o własnych siłach były zabijane w domach. Zgromadzonym na łące mężczyznom, kobietom i dzieciom oznajmiono natomiast, że zostali skazani na śmierć za „działalność bandycką”, po czym wszystkich rozstrzelano ogniem broni maszynowej. Później na miejsce kaźni przywieziono jeszcze kilku mężczyzn z innych miejscowości, których również stracono. Rannych dobijali niemieccy koloniści z Nawoza. Zginęło wówczas od 164 do 174 osób (informacje na ten temat są rozbieżne), w tym około 75 kobiet i 28 dzieci poniżej 15 lat. Ocalał sołtys Kitowa oraz dwunastoletnia Anna Pawelczyk, którą od śmierci uratowało ciało matki. Zamordowanych pochowali nazajutrz mieszkańcy Tworyczowa w zbiorowym grobie, nieopodal miejsca kaźni. Mienie zamordowanych zrabowali „czarni” z Nawoza.

Tegoroczne patriotyczne obchody w Kitowie poprzedzał Bieg Pamięci Ofiar Pacyfikacji, wydarzenie plenerowe, w którym wzięły udział dzieci i młodzież ze wszystkich trzech szkół podstawowych z terenu gminy Sułów. W biegu wystartowało łącznie około 80 osób. Jego głównym celem było uczczenie pamięci poległych, jednocześnie była to okazja, by jeszcze dokładniej zapoznać uczniów z historią tamtych wydarzeń. Każdy uczestnik otrzymał pamiątkowy medal wręczany przez Wójta Gminy Sułów Pana Piotra Kaliszewskiego oraz grono pedagogiczne ze szkoły podstawowej w Tworyczowie.

W zamyśle organizatorów pamiątkowy medal ma stanowić przypomnienie o tej ważnej dacie i związanych z nią wydarzeniach historycznych. Po zakończonych zmaganiach sportowych, tradycyjnie już spod remizy w Kitowie wyruszyła delegacja Ochotniczej Straży Pożarnej na czele z Komendantem Gminnym ZOSP w Sułowie Panem Tomaszem Bartnikiem. Trasa uroczystego przemarszu prowadziła m.in. przez łąki w miejscowości Kitów. Stoi tam krzyż – osadzony dokładnie w miejscu pacyfikacji. Druhowie strażacy zapalili przy nim znicz, czcząc pamięć ofiar bestialskiego mordy. Następnie delegacja OSP udała się do głównego miejsca obchodów – cmentarza, na którym pochowane są ofiary kaźni. Została tam wybudowana kaplica, postawiono pomnik poległych oraz tablicę z nazwiskami pomordowanych. Podczas tegorocznych obchodów przy pomniku pomordowanych wartę pełnili żołnierze Garnizonu Zamość, z 18-stego pułku przeciwlotniczego pod komendą dowódcy Waldemara Cielniaka.

Następnie nastąpiło złożenie wieńców i zapalenie zniczków pod pomnikiem pomordowanych. Później nastąpiło uroczyste złożenie wieńców:

- W imieniu Starosty Zamojskiego wieniec złożył Pan Krzysztof Rusztyn Wicestarosta powiatu Zamojskiego w asyście radnych powiatu zamojskiego – Pani Aleksandry Martyny i Pana Andrzeja Kondrata.
 - W imieniu Wojska Polskiego wieniec złożyła delegacja z Garnizonu w Zamościu pod przewodnictwem Kapitana Waldemara Cielniaka.
 - W imieniu Gminy Sułów wieniec złożył Wójt Pan Piotr Kaliszewski w asyście Przewodniczącej Rady Gminy Pani
-

Henryki Bazeli oraz Prezesa Gminnego OSP Pana Zbigniewa Goleniaka.

- W imieniu Marszałka Województwa Lubelskiego wieniec złożył Pan Krzysztof Gałaszkiwicz—Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Lubelskiego.
- W imieniu Szkoły Podstawowej w Sułowie wieniec złożyła dyrektor— Pani Małgorzata Kuźma wraz z uczniami
- W imieniu Szkoły Podstawowej w Tworyczowie wieniec złożyła dyrektor—Pani Dorota Bojarska—Śledź wraz z uczniami.

Wieniec złożyły również delegacje i przedstawiciele, reprezentujące Ochotnicze Straże Pożarne z terenu Gminy Sułów, Mieszkańców Kitowa i Gminy Sułów.

Następnie, prowadzący uroczystość - Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej im. Feliksy Pożdżik w Sułowie Pan Arkadiusz Socha, zaprosił chętnych do zabrania głosu.

Głos zabrali:

- Pan Krzysztof Rusztyn— Wicestarosta Powiatu Zamojskiego
- Pan Wójt Piotr Kaliszewski - Wójt Gminy Sułów
- Pan Krzysztof Gałaszkiwicz—Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Lubelskiego

Miejsce tak ważne dla lokalnej społeczności, jakim jest cmentarz i kaplica w miejscowości Kitów od zawsze objęte było opieką władz samorządowych, przy wsparciu gospodarzy wsi - radnych i sołtysów, ale również przy udziale Szkoły Podstawowej w Tworyczowie, która zachowuje to miejsce pamięci w szczególnej pieczy.

Tradycyjnie już, obchody pacyfikacji w Kitowie zyskują podniosłą oprawę dzięki akademii słowno-muzycznej w wykonaniu dzieci ze Szkoły Podstawowej w Tworyczowie, która przybliżyła historię wydarzeń z roku 1942. Opracowanie całości wydarzenia na scenie było efektem pracy Pani Teresy Nawrockiej. Występ najmłodszych niesamowicie chwycił za serce, przypominał, pouczał i słał naszą Ojczyznę.

Bardzo ważną częścią obchodów była uroczysta msza św. w intencji pomordowanych, odprawiona przez proboszcza parafii pw. św. apł Piotra i Pawła w Tworyczowie - ks. Marka Gudza, wieńcząca tą podniosłą patriotyczną uroczystość. Oprawę muzyczną mszy św. zapewniła cechująca się wysokim profesjonalizmem Dziecięca Młodzieżowa Orkiestra Dęta Gminy Sułów, połączona z Orkiestrą Dętą z Nielisza pod batutą Pana Piotra Trojanowskiego.

Wydarzenie patronatem medialnym objęły: Kronika Tygodnia, Tygodnik Zamojski, Kurier Lubelski oraz Katolickie Radio Zamość.